

Οι αρχέτυπες εκδόσεις του Bernhard von Breydenbach στη Συλλογή Φινόπουλου – Μουσείο Μπενάκη

Αθηνά Ζουπαντή, Φιλολόγος
Μαρία Ξεναρίου, Ερευνήτρια
Μίρκα Παλιούρα, Δρ Ιστορίας της Τέχνης
Κωνσταντίνος Ι. Στεφανής, Δρ Ιστορίας της Τέχνης

Το εκδοτικό εγχείρημα του επισκόπου του Mainz Bernhard von Breydenbach (Breidenbach) (π. 1440-1497) με τίτλο *Peregrinatio in terram sanctam* αποτελεί σταθμό στην ταξιδιωτική γραμματεία, καθώς πρόκειται για την πρώτη εικονογραφημένη έντυπη έκδοση κατά τα πρώιμα βήματα της τυπογραφικής δραστηριότητας. Κυκλοφόρησε στις 11 Φεβρουαρίου του 1486, δύο μόλις χρόνια μετά το ταξίδι του Breydenbach στους Αγίους Τόπους.

Το κείμενο, συνταγμένο στα λατινικά, αποδίδεται στον Martin Roth και φαίνεται ότι βασίζεται στο ταξιδιωτικό ημερολόγιο του Ελβετού δομηνικανού μοναχού Felix Fabri (1437/38-1502), ο οποίος ταξίδεψε για πρώτη φορά στην Παλαιστίνη το 1480 και στη συνέχεια για δεύτερη φορά μαζί με τον Breydenbach. Η πολύ ενδιαφέρουσα και πιστή εικονογράφηση –ξυλογραφίες που απεικονίζουν όψεις πόλεων, ανθρώπινες μορφές, αλφάβητα, ζώα κλπ. κατά το ταξίδι από τη Βενετία στην Παλαιστίνη– ανήκει στον Ολλανδό ζωγράφο Erhard Reuwich (Everard van Reewijk), που υπήρξε, επίσης, μέλος της συνοδείας του Breydenbach. Ο ίδιος ο Reuwich, σύμφωνα με πληροφορία που περιλαμβάνεται στην έκδοση, τύπωσε το βιβλίο στο σπίτι του στο Mainz. Η πετυχημένη πορεία της έκδοσης, λόγω της εικονογράφησης, οδήγησε, τέσσερις μήνες αργότερα, στις 21 Ιουνίου του 1486, σε μία ακόμη στα γερμανικά (*Reise ins Heilige Land*). Ακολούθησαν και άλλες αρχέτυπες εκδόσεις και μεταφράσεις στα φλαμανδικά, γαλλικά και ισπανικά.

Η Συλλογή Φινόπουλου διαθέτει και τις δύο αρχέτυπες εκδόσεις του τίτλου (λατινικά, γερμανικά) κατά το πρώτο έτος της κυκλοφορίας του (1486). Το έργο αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αποκτήματα της Συλλογής και σηματοδοτεί την αρχή της περιόδου που καλύπτει το υλικό της (15ος-19ος αι.). Οι ιδιαιτερότητες των αντιτύπων, η θέση τους στη συγκρότηση του αρχαιακού συνόλου και η διαχείρισή τους ως πολύτιμων ιστορικών τεκμηρίων που επιβίωσαν έως σήμερα διασχίζοντας τους τελευταίους πέντε αιώνες, θα παρουσιαστούν στην ανακοίνωση.

The incunable editions of Bernhard von Breydenbach in the Finopoulos Collection – Benaki Museum

Athina Zoupanti, Classicist
Maria Xenariou, Researcher
Dr Mikra Palioura, Art Historian
Dr Konstantinos J. Stefanis, Art Historian

The work by Bernhard von Breydenbach (Breidenbach) (ca. 1440-1497), Bishop of Mainz, entitled *Peregrinatio in terram sanctam* is considered a milestone for travel literature, as it is the first illustrated edition, in the early years of printing activity. It was published on 11 February 1486, only two years after Breydenbach's pilgrimage to the Holy Land.

The text, written in Latin, is attributed to Martin Roth and appears to be based on the travel diary of the Swiss Dominican friar Felix Fabri (1437/38-1502), who first travelled to Palestine in 1480 and then, for a second time, along with Breydenbach. The very interesting and quite faithful illustrations –woodcuts depicting cityscapes, human figures, alphabets, animals etc. encountered en route from Venice to Palestine– are the work of the Dutch painter Erhard Reuwich (Everard van Reewijk), who also accompanied Breydenbach. Reuwich himself, according to information included in the publication, printed the book at his home in Mainz. The successful course of the publication, due to the illustrations, led four months later, on 21 June 1486, to a second edition in German (*Reise ins Heilige Land*). There were also other incunable editions and translations in Flemish, French and Spanish.

The Finopoulos Collection has both incunable editions (in Latin and in German) from the first year of their publication (1486). This work, one of the most significant items of the collection, marks the beginning of the period covered by its content (15th-19th centuries). In this presentation, we will discuss the individual features of each copy, their place in the archival organization of the collection and their value as historical evidence that has survived to this day over the last five centuries.